

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

DELEGATURA W RZESZOWIE

LRZ.430.002.2018

Nr ewid. 137/2018/P/18/001/LRZ

Informacja
o wynikach kontroli
wykonania w 2017 r. planu finansowego
Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób
Niepełnosprawnych

Warszawa, czerwiec 2018 r.

Misja *Najwyższej Izby Kontroli jest dbałość o gospodarność i skuteczność w służbie publicznej dla Rzeczypospolitej Polskiej*

Wizja *Najwyższej Izby Kontroli jest cieszący się powszechnym autorytetem najwyższy organ kontroli państwowej, którego raporty będą oczekiwanym i poszukiwanym źródłem informacji dla organów władzy i społeczeństwa*

**Informacja
o wynikach kontroli
wykonania w 2017 r. planu finansowego Państwowego
Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych**

Dyrektor Delegatury Najwyższej Izby
Kontroli w Rzeszowie

Wiesław Motyka

Zatwierdzam:

Krzysztof Kwiatkowski


Prezes
Najwyższej Izby Kontroli

Warszawa, 04. czerwca 2018 r.

Najwyższa Izba Kontroli
ul. Filtrowa 57
02-056 Warszawa
tel./fax: 22 444 50 00
www.nik.gov.pl

Spis treści

I. Wprowadzenie	4
II. Ocena kontrolowanej działalności	5
1. Ocena ogólna	5
2. Uwagi i wnioski.....	5
III. Wyniki kontroli wykonania planu finansowego Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych	7
1. Wykonanie planu przychodów i kosztów funduszu	7
1.1. Wykonanie planu przychodów.....	7
1.2. Wykonanie planu kosztów	9
1.3. Stan funduszu i gospodarowanie wolnymi środkami	13
1.4. Efekty rzeczowe prowadzonej działalności.....	14
2. Sprawozdania	18
IV. Informacje dodatkowe.....	20
V. Załączniki	21

I. Wprowadzenie

Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych działa na podstawie ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych¹ oraz statutu. Fundusz jest państwowym funduszem celowym, w rozumieniu przepisów o finansach publicznych, i jako jedyny posiada osobowość prawną (art. 45 ust. 1 i 2 ustawy o rehabilitacji). Organami Funduszu są: Zarząd Funduszu oraz Rada Nadzorcza. W skład Zarządu Funduszu wchodzi Prezes Zarządu Funduszu oraz dwaj jego zastępcy. Nadzór nad Funduszem sprawuje minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego (obecnie jest to Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej). Z dniem powierzenia Pani Dorocie Habich, Zastępcy Prezesa Funduszu – pełnienia obowiązków Prezesa Zarządu - Zarząd Funduszu nie działa w trzyosobowym składzie, określonym w art. 51 ust. 1 ustawy o rehabilitacji.

Kontrola została przeprowadzona na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy o Najwyższej Izbie Kontroli².

Jej celem była ocena wykonania w 2017 r. planu finansowego Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, pod względem legalności, celowości, rzetelności i gospodarności podejmowanych działań przez dysponenta funduszu.

Ocenię podlegały w szczególności: planowanie i realizacja przychodów Funduszu, planowanie i wykonanie kosztów oraz efekty realizowanych zadań.

Plan finansowy na rok 2017 r. został określony w tabeli 22 załącznika nr 13 do ustawy budżetowej na rok 2017 z dnia 16 grudnia 2016 roku³. Przychody wykonano w wysokości 5.003.680 tys. zł, tj. o 1,8% powyżej kwoty zaplanowanej (4.912.639 tys. zł), a koszty w kwocie 5.002.268 tys. zł, co stanowiło 98,3% planu (5.088.734 tys. zł).

W ustawie budżetowej przyjęto plan dotacji budżetowej w wysokości 747.007 tys. zł (15,9% zaplanowanych przychodów Funduszu), co stanowiło poziom roku poprzedniego. W trakcie roku budżetowego plan dotacji nie uległ zmianie. Środki dotacji wykorzystano w wysokości 742.756 tys. zł, co stanowiło 99,4% planu. W dniu 31 grudnia 2017 r. stan Funduszu wynosił 496.590,1 tys. zł.

Środki Funduszu przeznaczone były na realizację zadań określonych w ustawie o rehabilitacji, mające na celu rehabilitację zawodową i społeczną osób niepełnosprawnych oraz ich zatrudnianie, w tym 63,4% wydatków Funduszu przeznaczono na dofinansowanie do wynagrodzeń pracowników niepełnosprawnych (art. 26a ustawy o rehabilitacji), a 18,6% na tzw. przelewy redystrybucyjne dla samorządów powiatowych i wojewódzkich, realizujących zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych (art. 48 ust. 1 pkt. 1 ustawy o rehabilitacji).

¹ Dz. U. z 2018 r. poz. 511, ze zm., zwana dalej ustawą o rehabilitacji

² Dz. U. 2017, poz. 524, dalej zwana ustawą o NIK

³ Dz. U. z 2017 r., poz. 108, ze zm.

II. Ocena kontrolowanej działalności

1. Ocena ogólna⁴

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie planu finansowego Funduszu w 2017 roku.

W wyniku kontroli 55% wydatków inwestycyjnych i kosztów własnych PFRON⁵, co stanowiło 0,74% kosztów ogółem, stwierdzono, że zostały one poniesione z zachowaniem zasad gospodarowania środkami publicznymi określonych w ustawie o finansach publicznych i aktach wykonawczych. Nie stwierdzono niecelowego i niegospodarnego wydatkowania środków publicznych. Koszty poniesione zostały na realizację zadań ustawowych, z zastrzeżeniem dotyczącym kosztów poniesionych na finansowanie kart podarunkowych i dodatkowych usług zdrowotnych dla pracowników PFRON.

W rezultacie wydatkowania środków osiągnięto cele prowadzonej działalności wynikające z ustawy o rehabilitacji, i z planu finansowego Funduszu.

Pozytywną ocenę uzasadnia także fakt, że prawidłowo realizowano przychody oraz gospodarowano wolnymi środkami Funduszu.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie zaopiniowała roczne sprawozdania za 2017 r. z wykonania planu finansowego Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych oraz sprawozdania za IV kwartał 2017 r. w zakresie operacji finansowych.

Sprawozdania zostały sporządzone prawidłowo, na podstawie danych wynikających z ewidencji księgowej. Stosowany system kontroli zarządczej zapewniał w sposób racjonalny kontrolę prawidłowości sporządzonych sprawozdań.

Sprawozdania zostały sporządzone terminowo, stosownie do przepisów rozporządzeń Ministra Finansów w sprawie: sprawozdawczości budżetowej⁶, sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych⁷, a także sprawozdawczości budżetowej w układzie zadaniowym⁸.

Kalkulacja oceny ogólnej wykonania planu finansowego Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych przedstawiona została w załączniku nr 2 do niniejszej informacji.

2. Uwagi i wnioski

Wnioski pokontrolne Najwyższej Izby Kontroli dotyczyły podjęcia działań, w celu usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości, polegających na:

- finansowaniu ze środków bieżących Funduszu tzw. kart podarunkowych mających charakter dodatkowego wynagrodzenia dla pracowników oraz finansowania dodatkowych usług zdrowotnych świadczonych pracownikom,
- błędnym klasyfikowaniu wydatków dotyczących działalności inwestycyjnej Funduszu,

⁴ W kontroli wykonania budżetu państwa w 2017 r. Najwyższa Izba Kontroli stosuje następujące oceny: pozytywna i negatywna. W przypadku, gdy nie zostały spełnione kryteria ani dla oceny pozytywnej ani dla oceny negatywnej, stosuje się ocenę opisową.

⁵ Według planu finansowego Funduszu, dobranych zgodnie z metodyką założoną przez NIK dla kontroli budżetowej, z wyłączeniem kosztów amortyzacji, kosztów wynagrodzeń i pochodnych od wynagrodzeń oraz kosztów odpisów aktualizujących należności.

⁶ Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 16 stycznia 2014 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz. U. z 2016 r. poz. 1015, ze zm.) i rozporządzenie Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 9 stycznia 2018 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz. U. poz. 109)

⁷ Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 4 marca 2010 r. w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych (Dz. U. z 2014 r. poz. 1773)

⁸ Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 28 grudnia 2011 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej w układzie zadaniowym (Dz. U. Nr 298, poz. 1766, ze zm.)

- dofinansowania oprocentowania kredytów w sytuacji, gdy wnioski o tę pomoc wpływały w poprzednim roku budżetowym.

Uwagi Najwyższej Izby Kontroli dotyczyły:

- wysokich kosztów dotyczących utrzymania, modyfikacji i opracowania dokumentacji wcześniej zakupionego Systemu Obsługi Dofinansowań i Refundacji (SODIR);
- wysokich kosztów serwisu pogwarancyjnego oraz asysty technicznej sprzętu komputerowego i oprogramowania Funduszu, ustalonych w formie miesięcznego ryczału oraz
- obowiązku sporządzania sprawozdania Rb-33 z *wykonania planu finansowego państwowego funduszu celowego*, w zakresie planu przychodów i kosztów w szczególności paragrafów klasyfikacji budżetowej, w sytuacji gdy plan finansowy Funduszu na 2017 r. nie był tak szczegółowy.

III. Wyniki kontroli wykonania planu finansowego Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

1. Wykonanie planu przychodów i kosztów funduszu

1.1. Wykonanie planu przychodów

Przychody Funduszu w 2017 r. zrealizowane zostały w wysokości 5.003.680 tys. zł, tj. o 1,85% powyżej kwoty zaplanowanej (4.912.639 tys. zł) oraz o 6,4% więcej niż w roku poprzednim (4.704.891 tys. zł).

Głównymi źródłami przychodów Funduszu były:

- wpłaty realizowane przez pracodawców na podstawie art. 21 ustawy o rehabilitacji, w wysokości 4.020.027 tys. zł (80,34% przychodów ogółem), co stanowiło 101,6% planu i 107,4% wykonania roku poprzedniego,
- dotacja celowa z budżetu państwa przyznana na podstawie art. 46a ustawy o rehabilitacji, w wysokości 742.756 tys. zł (14,84% przychodów ogółem), co stanowiło 99,4% planu i 100% wykonania z roku poprzedniego.

Przychody Funduszu w latach 2014–2016 realizowane były na zbliżonym poziomie (średnio 4.700.000 tys. zł), natomiast w 2017 r. wystąpił ich wzrost o 6,4%, co miało związek ze zmianą przepisów dotyczących obowiązkowych wpłat pracodawców oraz ze wzrostem zatrudnienia.

Stan należności brutto Funduszu na koniec 2017 r. wyniósł 938.054 tys. zł, i obejmował m.in.:

- należności z tytułu obowiązkowych wpłat pracodawców na PFRON – 463.482 tys. zł (49,4% należności ogółem), niższe o 14.545 tys. zł (o 3%) od takich należności na koniec 2016 r.
- należności z tytułu wypłat dofinansowań do wynagrodzeń osób niepełnosprawnych⁹ – 178.473,8 tys. zł (19% zaległości ogółem).

Zaległości z tytułu obowiązkowych wpłat wynosiły 435.664 tys. zł i były wyższe od stanu zaległości na koniec 2016 r. o 7.611 tys. zł (o 1,7%),

W roku 2017, w sprawozdaniach z wykonania planu finansowego, wykazano znacznie mniejszy, w porównaniu do lat poprzednich, stan należności. Wynosił on na początku roku 80.007 tys. zł, podczas gdy w latach poprzednich wykazywano od 737.178 tys. zł w 2014 r., do 817.077 tys. zł w 2016 r.

Na koniec roku 2017 stan należności wykazany w sprawozdaniu wynosił 98.058 tys. zł, podczas gdy na koniec lat poprzednich wykazywano od 770.5521 tys. zł do 848.594 tys. zł.

Powyższa sytuacja wynikała z przyjęcia w 2017 r. interpretacji dokonanej przez Departament Budżetu Państwa Ministerstwa Finansów w 2016 r. dotyczącej ujmowania w sprawozdaniach należności pomniejszych o odpis aktualizujący. Skumulowana wysokość odpisów aktualizujących według sprawozdania Rb-33 na koniec 2017 r. wynosiła 839.995 tys. zł, a na początku 2017 r. – 768.587 tys. zł.

Fundusz podejmował działania w celu odzyskania należności w trybie przewidzianym w art. 49, art. 49e, art. 49f ustawy o rehabilitacji. W dniu 31 grudnia 2017 r. w informatycznym systemie ewidencji poboru wpłat zarejestrowanych było 46 podmiotów zalegających z wpłatami na PFRON w kwotach przewyższających 1.000 tys. zł. Najwyższa kwota wynosiła 22.021 tys. zł.

⁹ Należności w związku z zastosowaniem przepisu art. 26a ust.11 ustawy o rehabilitacji tj. pobrania przez pracodawców wpłat nienależnych

Fundusz, według stanu na 31 grudnia 2017 r., prowadził 14.473 spraw windykacyjnych. Łączna kwota dochodzona w tych postępowaniach wynosiła 582.761,9 tys. zł, co stanowiło 79,6% zaległości na koniec roku. Objęcie całej kwoty zaległości tym postępowaniem nie było możliwe ze względu na jego wieloetapowość i konieczność uwzględnienia szeregu aspektów, w tym: statusu spraw, czasu przepływu środków finansowych, okresu uprawomocnienia się decyzji.

W wyniku postępowań windykacyjnych odzyskano 96.578 tys. zł, tj. 10,3% należności oraz 16,6% kwot windykowanych w 2017 r.

Analiza 30 spraw, wybranych według wartości należności i okresów przeterminowania, w których łączna kwota zaległości wynosiła 168.681 tys. zł, tj. 23% wszystkich zaległości (w jednostkowych przypadkach było to od 1.761,8 tys. zł do 29.750 tys. zł) wykazała, że sześć spraw było na etapie postępowania sądowego, 10 spraw postępowania egzekucyjnego, w siedmiu sprawach toczyło się postępowanie upadłościowe, w których Fundusz ujęty był na listach wierzytelności, w czterech sprawach windykacja znajdowała się etapie ustalania majątku dłużnika, przed wystawieniem tytułu wykonawczego, w jednym zawarto ugodę na spłatę zadłużenia hipotecznego, w jednym umorzono egzekucję po systematycznych wpłatach dłużnika oraz w jednym wstrzymano windykację po wyroku sądu.

Odpisy aktualizujące wartość należności z tytułu obowiązkowych wpłat w 2017 r. tworzą w myśl wewnętrznej procedury Funduszu¹⁰, z zachowaniem siedmioletniego okresu od zarejestrowanego terminu wymagalności.

Fundusz utworzył w 2017 r. odpisy aktualizujące łącznie dla 9.322 podmiotów na kwotę 95.325,3 tys. zł. Kwota odpisów stanowiła 99,3% stanu odpisów z roku poprzedniego (95.986,3 tys. zł), a Departament Wpłat Funduszu przedkładał Zarządowi kwartalne informacje o ich stanie. W trakcie roku rozwiązano odpisy aktualizujące dla 5.101 podmiotów na kwotę 69.532,9 tys. zł, co stanowiło 78,3% odpisów rozwiązanych w roku poprzednim (88.783,6 tys. zł) oraz wykorzystano odpisy aktualizujące dla 711 podmiotów na kwotę 27.306,2 tys. zł, co stanowiło 51,5% odpisów wykorzystanych w roku poprzednim (52.992,3 tys. zł). Rozwiązanie odpisu następowało w przypadku dokonania wpłaty przez zobowiązany podmiot lub innego zmniejszenia należności, a wykorzystanie odpisu następowało w przypadku braku możliwości ściągnięcia należności.

Analiza odpisów aktualizujących 30 podmiotów z najwyższym zadłużeniem wykazała, że dla 10 z nich odpisów dokonano w 2017 r., w tym w sześciu przypadkach odpisy dotyczące zaległości z tytułu wpłat obowiązkowych – odpisów tych dokonano w trybie powołanej powyżej procedury, tj. dochowując siedmioletniego terminu. Pozostałe cztery odpisy (nie dotyczące wpłat obowiązkowych) naliczył Wydział ds. Rachunkowości, według zasad przyjętych Polityce Rachunkowości obowiązującej w PFRON.

Działanie takie było zgodne z wnioskiem pokontrolnym Najwyższej Izby Kontroli o wyeliminowanie opóźnień w tworzeniu odpisów aktualizujących należności, sformułowanym w wyniku kontroli wykonania budżetu państwa w 2016 r. (kontrola nr P/17/001).

W 2017 r. w Funduszu nie było zaległości przedawnionych z tytułu obowiązkowych wpłat na PFRON, natomiast w roku 2016 wynosiły one 25 tys. zł.

W 2017 r. w wyniku 439 decyzji Prezesa Zarządu umorzono należności Funduszu na łączną kwotę 6.731 tys. zł, odroczone terminy płatności zaległości na kwotę główną 610 tys. zł (18 decyzji) oraz rozłożono na raty zaległości w łącznej kwocie głównej 21.960 tys. zł (280 decyzji).

Kontrola wybranych losowo 20 decyzji dotyczących ulg w spłacie należności, w tym pięciu dotyczących umorzenia należności, 10 rozłożenia na raty i pięciu dotyczących odroczenia terminu płatności, na łączną kwotę 3.537 tys. zł, wykazała, że zostały one wydane prawidłowo. Prezes Zarządu PFRON

¹⁰ Uchwała Nr 31/2017 Zarządu Funduszu z dnia 29 marca 2017 r. w sprawie ewidencji odpisów aktualizujących wartość należności oraz spisowania ze stanu należności nieściągalnych należności z tytułu obowiązkowych wpłat na PFRON.

przyznawał je po analizie zebranego materiału dowodowego, uwzględniając sytuację finansową zobowiązanych podmiotów. Umorzenie zaległości następowało na podstawie art. 49 ust. 5a ustawy o rehabilitacji w sytuacji ich nieściągalności. Pozostałe ulgi przyznawano na podstawie art. 49 ust. 5c ustawy o rehabilitacji, w przypadkach uzasadnionych ważnym interesem pracodawców (w szczególności z powodu trudnej sytuacji finansowej) oraz uwzględniając interes publiczny. Decyzje zawierały elementy określone w art. 210 § 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa¹¹. Naliczono w nich opłaty prolongacyjne, wymagane przepisem art. 49 ust. 5d ustawy o rehabilitacji i wydawano je w terminach określonych w art. 139 Ordynacji podatkowej.

Przyjęty w ustawie budżetowej plan dotacji w wysokości 747.007 tys. zł (15,9% zaplanowanych przychodów Funduszu) był na poziomie zbliżonym do roku poprzedniego i w trakcie 2017 r. nie uległ zmianie. Kwotę 745.360 tys. zł (99,8%) przeznaczono na realizację ustawowych zadań PFRON (dopłaty do wynagrodzeń osób niepełnosprawnych oraz zrekompensowanie gminom utraconych dochodów), a pozostałą część dotacji, tj. 1.647 tys. zł zaplanowano na współfinansowanie projektów z udziałem środków z UE, w tym 339 tys. zł na wydatki bieżące i 1.308 tys. zł na wydatki inwestycyjne. Wykonanie dotacji celowej wyniosło 742.756 tys. zł, co stanowiło 99,43% planu, a niewykorzystana część w wysokości 2.669 tys. została w terminie zwrócona do budżetu państwa.

Środkami dotacji dofinansowane zostały dwa ustawowe zadania Funduszu, tj. dofinansowanie do wynagrodzeń pracowników niepełnosprawnych (w kwocie 716.860 tys. zł) i rekompensowanie gminom dochodów utraconych z tytułu zastosowania ustawowych zwolnień dla prowadzących zakłady pracy chronionej lub zakłady aktywizacji zawodowej (w kwocie 25.830,6 tys. zł).

1.2. Wykonanie planu kosztów

Plan finansowy Funduszu po zmianach (na koniec 2017 r.) obejmował koszty ogółem w kwocie 5.088.734 tys. zł. Wykonanie kosztów w 2017 r. wyniosło 5.002.268 tys. zł, co stanowiło 98,3% planu i było wyższe o 281.988 tys. zł (o 5,97%) od kosztów roku 2016.

Na 31 grudnia 2017 r. zobowiązania niewymagalne Funduszu wynosiły 75.713,1 tys. zł i były wyższe o 2.023,7 tys. zł (o 2,7%) od zobowiązań na koniec 2016 r. Na koniec 2017 r. Fundusz nie posiadał zobowiązań wymagalnych, a w trakcie roku nie ponosił kosztów odsetek z tytułu nieterminowo regulowanych zobowiązań. Odsetki w kwocie 53,3 tys. zł ujęte w § 4580 „Pozostałe odsetki” wynikały ze zwrotów wadium i zabezpieczeń należytego wykonania umów w sprawie zamówień publicznych.

Największe koszty Funduszu w 2017 r. dotyczyły wykonania zadań przewidzianych ustawą o rehabilitacji – ich wartość wynosiła 4.675.504,3 tys. zł (93,5% kosztów Funduszu ogółem). Były one wyższe o 5,9% od takich kosztów poniesionych w 2016 r.

Koszty własne, związane z funkcjonowaniem PFRON jako osoby prawnej (bez wydatków inwestycyjnych) stanowiły 6% poniesionych kosztów ogółem i wynosiły 298.763,9 tys. zł. Były one wyższe od takich kosztów w 2016 r. o 0,4%.

Wydatki inwestycyjne (usługi i zakupy inwestycyjne) w 2017 r. wynosiły 27.817,6 tys. zł (0,5% kosztów ogółem) i były wyższe o 323,9% od takich wydatków, poniesionych w 2016 r. Różnica ta wynikała głównie z niewielkiej realizacji wydatków inwestycyjnych w 2016 r. ze względu na wstrzymanie bądź anulowanie wykonania części zadań.

W latach 2014–2017 wykonanie kosztów ogółem Funduszu ukształtowało się na zbliżonym poziomie i wynosiło od 4.600.150 tys. zł w 2015 r. do 5.002.267,8 tys. zł w 2017 r.

Koszty wykonania zadań w okresie 2015-2017 sukcesywnie wzrastały: od 4.270.095 tys. zł do 4.675.504,3 tys. zł. Koszty wykonania zadań w 2014 r. były na poziomie kosztów 2016 r.

¹¹ Dz. U. z 2017 r., poz. 201 ze zm.

W okresie 2014–2017 najwyższe koszty własne odnotowano w 2015 r. (327.486,4 tys. zł), w pozostałych latach wykazywały tendencję wzrostową, od 296.973,9 tys. zł do 326.581,6 tys. zł.

Relacja kosztów własnych¹², dotyczących funkcjonowania PFRON jako osoby prawnej (wraz z wydatkami na inwestycje własne), do kosztów ogółem Funduszu, w latach 2014-2017 kształtowała się na podobnym poziomie i wynosiła: w 2014 r. – 6,2%, 2015 r. – 7,1%, w 2016 r. – 6,4% i w 2017 r. – 6,5%

Rodzaje kosztów dotyczących realizacji zadań ustawowych przedstawiono w pkt 1.4. „Efekty rzeczowe prowadzonej działalności” niniejszej Informacji, natomiast główne pozycje kosztów własnych dotyczyły:

- odpisów aktualizujących wartość należności – 173.059 tys. zł (57,9% kosztów własnych);
- wynagrodzeń i pochodnych – 70.199 tys. zł (23,5% kosztów własnych);
- zakupu usług – 31.970 tys. zł (10,7% kosztów własnych).

Szczegółowym badaniem objęto próbę w kwocie 36.630,3 tys. zł, wylosowaną spośród kosztów własnych i wydatków inwestycyjnych. Doboru próby dokonano na podstawie wygenerowanych z systemu księgowego zapisów księgowych, dotyczących kosztów własnych i wydatków inwestycyjnych Funduszu, z wyłączeniem kosztów amortyzacji, kosztów wynagrodzeń i pochodnych od wynagrodzeń oraz kosztów odpisów aktualizujących należności. Próbę wylosowano metodą MUS¹³ spośród 4.331 zapisów księgowych o wartości 66.767,2 tys. zł. Badaniem objęto wylosowanych 60 dowodów księgowych, dotyczących: kosztów własnych – 10.656,7 tys. zł i wydatków inwestycyjnych – 25.973,6 tys. zł, łącznie stanowiących 55% tej populacji. Ponadto, w ramach doboru celowego, badaniem szczegółowym objęto koszty w kwocie 1.281,9 tys. zł (100%), poniesione w roku 2017 w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa, dofinansowanego środkami z UE.

Analiza kontrolowanych kosztów wykazała, że zostały one poniesione prawidłowo, zgodnie z planem finansowym, na zadania realizowane przez Fundusz, a płatności z tego tytułu dokonywane były terminowo.

Koszty ponoszone w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa zostały należycie udokumentowane i były zgodne z kategoriami kosztów wynikającymi z postanowień umowy o dofinansowanie projektu. Zostały one poniesione w okresie kwalifikowalności przez podmiot, z którym została zawarta umowa o dofinansowanie projektu (przez beneficjenta).

Terminowa realizacja zobowiązań, brak odsetek za zwłokę w ich regulowaniu i brak zobowiązań wymagalnych na koniec 2017 r. oraz stan wolnych środków finansowych na rachunkach wskazują, że płynność finansowa Funduszu nie była zagrożona.

Dla oceny prawidłowości stosowania procedur udzielania zamówień publicznych, szczegółowym badaniom poddano cztery postępowania o udzielenie zamówień publicznych w trybie przepisów ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. *Prawo zamówień publicznych*¹⁴, w tym:

- trzy postępowania (dwa w trybie przetargu nieograniczonego, a jedno – w trybie z wolnej ręki ze względu na brak ofert w pierwszych dwóch postępowaniach), przeprowadzone w związku z dostawą kart podarunkowych dla pracowników Funduszu, oraz
- postępowanie w trybie przetargu nieograniczonego, którego przedmiotem było: *Kompleksowe wytworzenie i wdrożenie systemu informatycznego, który usprawni osobom niepełnosprawnym i podmiotom działającym na ich rzecz proces aplikowania o środki PFRON będące w gestii jednostek samorządowych, w ramach projektu „System obsługi wsparcia finansowego ze środków*

¹² Obejmujące w szczególności: wynagrodzenia pracowników i pochodne od wynagrodzeń, zakupy usług, zakupy materiałów i wyposażenia, wydatki osobowe niezaliczane do wynagrodzeń, amortyzację, odpisy aktualizujące należności, wydatki na inwestycje własne oraz wydatki bieżące w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa.

¹³ Losowania dokonano przy pomocy narzędzia Pomocnik Kontrolera uwzględniając następujące parametry losowania: próg istotności - 2,0% wartości populacji, błąd badania - 0,75, ryzyko statystyczne -30%.

¹⁴ Dz. U. z 2017 r. poz. 1579, ze zm.

PFRON” w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa 2014–2020, Oś Priorytetowa 2 „E-administracja i otwarty urząd”, Działanie 2.1 – Wysoka dostępność i jakość e-usług publicznych.

W badanych przypadkach nie stwierdzono naruszeń przepisów ustawy *Prawo zamówień publicznych*.

Analizą objęto również jedno postępowanie o udzielenie zamówienia publicznego o wartości poniżej 30 tys. zł, dotyczące dostawy i montażu 220 sztuk regałów metalowych. Stwierdzono, że przeprowadzono je zgodnie z wprowadzonym przez Zarząd PFRON, w dniu 28 lutego 2017 r. *Regulaminem udzielania zamówień publicznych w PFRON*, w tym zamówień o wartości nieprzekraczającej 30 tys. euro.

W celu oceny prawidłowości wyboru trybu udzielania zamówień publicznych badaniem objęto wydatki w kwocie 31.891,6 tys. zł, natomiast pod kątem zasadności wyłączenia stosowania przepisów ustawy *Prawo zamówień publicznych*, zbadano wydatki w wysokości 608,3 tys. zł. W wyniku analizy tych wydatków, nie stwierdzono nieprawidłowości.

W 2017 r. Fundusz realizował dwa projekty, dofinansowane środkami z UE:

- w ramach działania 2.1 – *Wysoka dostępność i jakość e-usług publicznych* Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa (PO PC), realizował projekt pn. „System obsługi wsparcia finansowego ze środków PFRON”¹⁵, na który wydatkowano 1.281,8 tys. zł.
- od października 2017 r. w ramach działania 4.3 – *Współpraca ponadnarodowa* Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020, Fundusz realizował projekt dofinansowany środkami UE pn. *Wdrożenie nowego modelu kształcenia specjalistów ds. zarządzania rehabilitacją – jako element systemu kompleksowej rehabilitacji w Polsce*, ponosząc wydatki w wysokości 133,3 tys. zł.

Na zadania inwestycyjne własne (wydatki inwestycyjne i zakupy inwestycyjne) wydatkowano 27.818 tys. zł (54% planu), w tym 764,8 tys. zł – w ramach PO PC (9% planu). Wydatki te (poza PO PC), dotyczyły przede wszystkim zakupów i modyfikacji systemów informatycznych PFRON. Sfinansowano nimi 12 zadań (na 14 planowanych) na kwotę 26.439,7 tys. zł (63% planu).

Zrealizowano w pełnym zakresie dziewięć zadań, w tym: dostawę infrastruktury teleinformatycznej; zakup zestawów komputerowych; zakup dokumentacji systemu SODIR i sieci firewall; modyfikację dwóch systemów informatycznych. Trzy zadania inwestycyjne dotyczące modyfikacji systemu SODIR (1.027,3 tys. zł) i zakupów inwestycyjnych (499,7 tys. zł) zrealizowano częściowo. Nie podjęto natomiast realizacji dwóch planowanych zadań tj. zakupu sieci core i zakupu sieci strukturalnej (w planowanej wartości 3.216,7 tys. zł). Nie spowodowało to negatywnych skutków dla infrastruktury kluczowych systemów Funduszu.

W wykonaniu planu kosztów stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W 2017 r. PFRON przekazał pracownikom elektroniczne karty podarunkowe. Karty te zostały doładowane środkami Funduszu w dwóch transzach: w listopadzie – po 2.000 zł dla pracownika i w grudniu – po 2.050 zł dla pracownika¹⁶. Koszty doładowań, według transz, wynosiły odpowiednio 1.700 tys. zł i 1.767,8 tys. zł. Za dostarczenie kart do PFRON, dostawca naliczył także koszty w kwocie 2,1 tys. zł. Łączne koszty zakupu kart w 2017 r. wynosiły 3.470 tys. zł.

Zakup i doładowania elektronicznych kart podarunkowych sfinansowano ze środków PFRON w ramach § 3020 – *Wydatki osobowe niezaliczane do wynagrodzeń*. Wydatki te zostały opodatkowane i odprowadzono od nich należne składki ZUS.

Karty podarunkowe były honorowane w placówkach handlowo-usługowych oraz umożliwiały podjęcie gotówki w bankomatach.

¹⁵ Na podstawie aneksu nr 3 z dnia 31 października 2016 r. do umowy POPC.02.01.00-0012/15-03, PFRON przejął prawa i obowiązki beneficjenta w celu dalszej samodzielnej realizacji projektu.

¹⁶ Część pracowników otrzymała karty podarunkowe o niższym doładowaniu (od 500 zł do 1.200 zł) co było uzależnione od stażu pracy i statusu pracownika (urlop, usprawiedliwiona nieobecność).

Najwyższa Izba Kontroli stwierdziła, że ustawa o rehabilitacji nie przewiduje finansowania ze środków Funduszu tego rodzaju kosztów. Miały one charakter dodatkowego wynagrodzenia dla pracowników Funduszu i w ocenie Najwyższej Izby Kontroli nie powinny być ponoszone w ramach § 3020 klasyfikacji budżetowej, który obejmuje świadczenia na rzecz osób fizycznych (wyплаты pieniężne oraz wartość świadczeń w naturze) niezaliczane do wynagrodzeń. Przykładowy katalog tych świadczeń określony został w rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 2 marca 2010 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych¹⁷ i obejmuje on np.: świadczenia rzeczowe, wynikające z przepisów dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy, dodatki mieszkaniowe i wiejskie dla nauczycieli, wartość umundurowania, jeśli obowiązek jego noszenia wynika z obowiązujących ustaw itp.

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli podstawa dokonywania takich wydatków wynikać zatem powinna z przepisu prawa materialnego. Fundusz nie wskazał natomiast materialno-prawnej podstawy dla takich wydatków, przedkładając jedynie pismo Dyrektora Generalnego Funduszu, określające zależność wartości karty od stażu pracy i statusu pracownika.

Fundusz w trakcie kontroli podnosił, że świadczenie w postaci kart podarunkowych nie stanowiło wynagrodzenia pracownika za wykonaną pracę, ani też nie było nagrodą kwartalną lub specjalną za szczególne osiągnięcia i efektywność powierzonych zadań. Dlatego też nie było finansowane z funduszu wynagrodzeń pracowniczych, a jako wydatek osobowy niezaliczany do wynagrodzeń. Zastępca Prezesa Funduszu wskazywał, że świadczenia w postaci kart podarunkowych są powszechnie stosowaną formą budowania pozytywnych relacji pomiędzy pracodawcą a pracownikiem i nie ma możliwości uwzględnienia takich wydatków w ramach funduszu wynagrodzeń, ponieważ zgodnie z wytycznymi Ministerstwa Finansów, PFRON ma zerowy wskaźnik wzrostu wynagrodzeń.

2. W 2017 r. koszty doładowań (zasileń) kart podarunkowych dla pracowników PFRON w kwocie łącznej 3.467,8 tys. zł oraz inne świadczenia wypłacone pracownikom w ramach § 3020 – *Wydatki osobowe niezaliczane do wynagrodzeń*. (np. zakup okularów korekcyjnych i świadczenia wynikające z przepisów BHP) w kwocie 238,6 tys. zł, zostały ujęte w planie finansowym i w sprawozdaniach budżetowych Funduszu, jako *Transfery na rzecz ludności*. Koszty te nie stanowiły wydatków bieżących, związanych z funkcjonowaniem Funduszu.

W ocenie NIK, koszty świadczeń wypłaconych pracownikom w ramach § 3020 powinny być ujmowane w kategorii kosztów własnych Funduszu, ponieważ rozwiązanie stosowane przez Fundusz mogło wprowadzać w błąd odbiorców sprawozdań, że zostały one poniesione na rzecz osób niepełnosprawnych.

Zdaniem Funduszu pomimo, że przedmiotowe wydatki, ujęte w § 3020, są wykazywane w planie finansowym w ramach transferów na rzecz ludności, to są uwzględniane przy ustalaniu poziomu planowanych i wykonanych kosztów własnych Funduszu. Nie podano jednak powodów, dla których sformułowana przez NIK ocena byłaby nieuzasadniona.

3. W 2017 r. ze środków Funduszu, w ramach § 4280 – *Zakup usług zdrowotnych*, dla pracowników PFRON finansowano koszty usług zdrowotnych, w tym: innych niż z zakresu medycyny pracy, świadczonych przez podmioty zewnętrzne. Łączne koszty tych usług w 2017 r. wynosiły 514,4 tys. zł.

Najwyższa Izba Kontroli stwierdziła, że ustawa o rehabilitacji nie przewiduje możliwości ponoszenia ze środków Funduszu, na rzecz pracowników, w ramach § 4280 kosztów innych usług zdrowotnych niż z zakresu medycyny pracy obejmujące badania wstępne, okresowe i profilaktyczne pracowników.

Fundusz wskazywał, że środki wydatkowano na podstawie planu finansowego zatwierdzonego ustawą budżetową i Regulaminu pracy PFRON, w myśl którego pracodawca może objąć pracownika, za jego zgodą, podstawową opieką zdrowotną, finansowaną ze środków Funduszu.

¹⁷ Dz. U. z 2014 r., poz. 1053, ze zm.

4. Błędnie zaklasyfikowano następujące koszty i wydatki Funduszu:

- za usługi dotyczące przystosowania oraz asysty technicznej i konserwacji narzędzia elektronicznego „Generator Wniosków i Systemu Ewidencji Godzin Wsparcia”, wykorzystywanego do oceny złożonych wniosków oraz do komunikacji z organizacjami pozarządowymi w zakresie prowadzonych postępowań konkursowych, w łącznej kwocie 568,5 tys. zł, które ujęto w § 6260 *Dotacje z państwowych funduszy celowych na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji i zakupów inwestycyjnych jednostek sektora finansów publicznych*, podczas gdy koszty tych usług powinny zostać ujęte w § 4300 *Zakup usług pozostałych*, stosownie do przepisów rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 2 marca 2010 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych¹⁸;
- za opracowanie dokumentacji systemu SODIR o wartości 4.428,0 tys. zł, które zaksięgowano w § 6120 *Wydatki na zakupy inwestycyjne państwowych funduszy celowych* w sytuacji, gdy koszty te powinny zostać ujęte w § 6110 *Wydatki inwestycyjne państwowych funduszy celowych*, zgodnie z przepisami ww. rozporządzenia;
- za wykonanie instalacji odgromowej budynku PFRON w kwocie 75 tys. zł, które zaewidencjonowano w § 6120 *Wydatki na zakupy inwestycyjne państwowych funduszy celowych* zamiast w § 6110 *Wydatki inwestycyjne państwowych funduszy celowych*, co wynikało z przepisów ww. rozporządzenia.

Fundusz podnosił, że wskazane wyżej wydatki klasyfikowane były prawidłowo, ponieważ narzędzie „Generator wniosków” wykorzystywane jest przez beneficjentów zadania, a zatem należało je ująć jako koszt jego realizacji, natomiast koszty opracowania dokumentacji SODIR i wykonania instalacji odgromowej dotyczyły zakupów inwestycyjnych.

Najwyższa Izba Kontroli nie podziela tych argumentów ponieważ wydatki dotyczące „Generatora wniosków” nie były dotacjami, natomiast wydatki dotyczące dokumentacji SODIR i instalacji odgromowej nie stanowiły zakupów inwestycyjnych lecz były wydatkami za zlecone przez Fundusz usługi inwestycyjne, klasyfikowane w innym paragrafie.

1.3. Stan funduszu i gospodarowanie wolnymi środkami

Stan Funduszu na początek 2017 r. wynosił 467.360,3 tys. zł, a na koniec roku 496.590,1 tys. zł. Jego struktura obejmowała w szczególności:

- środki pieniężne – 409.045,3 tys. zł;
- należności – 98 059 tys. zł, wynikające z pomniejszenia należności brutto (938.054 tys. zł), o odpisy aktualizujące (839.995 tys. zł);
- zobowiązania (zmniejszające stan Funduszu) – 75 713,1 tys. zł.

Stan Funduszu na koniec roku wzrósł o 29.229,8 tys. zł (o 6,3%) w stosunku do jego stanu na początek roku, natomiast w stosunku do planowanego stanu na koniec roku wzrósł o 262.991,1 tys. zł (o 112,6%).

Główną przyczyną wyższego stanu Funduszu na koniec roku, w stosunku do wartości planowanej, było to, że plan finansowy PFRON, na etapie jego opracowania, nie uwzględniał faktycznego poziomu wykonania za rok 2016.

Wolne środki finansowe Funduszu w 2017 r. lokowane były w depozyt terminowy na okres od 7 do 78 dni i założono łącznie 64 lokaty. Średnia dzienna wartość środków lokowanych i przekazanych w zarządzanie z 12 miesięcy 2017 r. wynosiła 349.565,5 tys. zł.

Dokonywanie lokat i przekazywanie wolnych środków w zarządzanie Ministrowi Finansów nie stanowiło zagrożenia dla terminowej realizacji wypłat środków PFRON, a stan wolnych środków zapewniał realizację ustawowych celów i zadań Funduszu.

Przychody z tytułu odsetek od depozytów wyniosły w 2017 roku 3.440,6 tys. zł.

¹⁸ Dz. U. z 2014 r. poz. 1053, ze zm.

W zakresie gospodarowania wolnymi środkami stwierdzono nieprawidłowość polegającą na tym, że Fundusz upoważnił Bank Gospodarstwa Krajowego (bank prowadzący obsługę Funduszu) do autoinwestowania środków na odrębnym rachunku, przeznaczonym do obsługi dotacji z budżetu państwa (tzw. depozyt *overnight*). Z tego tytułu osiągnięto w 2017 r. odsetki w wysokości 6.582,45 zł, które przekazano na rachunek bankowy dysponenta części budżetowej (ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego).

Najwyższa Izba Kontroli stwierdza, że zgodnie z przepisami art. 48 ust. 1 i art. 78d ust. 2 ustawy o finansach publicznych – środki pochodzące z dotacji z budżetu nie mogą być lokowane.

Fundusz w tej sprawie podniósł, że brak objęcia oprocentowaniem środków zgromadzonych na rachunku bankowym przeznaczonym do obsługi dotacji z budżetu państwa, stanowiłby naruszenie zasady gospodarności wykonywania budżetu państwa (uszczuplałoby dochody budżetu), jednak nie podał podstaw prawnych, umożliwiających mu lokowanie środków pochodzących z dotacji z budżetu państwa.

1.4. Efekty rzeczowe prowadzonej działalności

Fundusz w 2017 r. realizował trzynaście zadań, określonych w ustawie o rehabilitacji, i ujmowanych w dwóch funkcjach państwa przewidzianych w planie w układzie zadaniowym, tj. funkcji nr 13 *Zabezpieczenie społeczne i wspieranie rodziny*¹⁹ oraz funkcji nr 14 – *Rynek pracy*²⁰.

Koszt realizacji poszczególnych ustawowych zadań Funduszu mieścił się w przedziale od 3.172.468 tys. zł do 8 tys. zł.

Wydatki Funduszu w układzie planu budżetu zadaniowego zrealizowane zostały w zakresie funkcji nr 13 w wysokości 1.277.128 tys. zł, co stanowiło 97,5% planu, a w zakresie funkcji 14 w wysokości 3.725.140 tys. zł, co stanowiło 98,5% planu, a przyjęte mierniki realizacji zadań zrealizowane zostały na poziomie odpowiednio 94% i 99% planu.

Koszty realizacji dwóch ustawowych zadań Funduszu wyniosły 82% kosztów ogółem roku 2017: koszty dofinansowania do wynagrodzeń pracowników niepełnosprawnych stanowiły 63,4% kosztów ogółem, a tzw. przelewy redystrybucyjne, związane z rehabilitacją zawodową i społeczną osób niepełnosprawnych, realizowaną przez samorzady powiatowe i wojewódzkie, stanowiły 18,6% kosztów roku 2017.

Na siedem, spośród 13 ustawowych zadań Funduszu, wydatkowano 93,2% rocznych kosztów i w odniesieniu do tych zadań zaprezentowano efekty ich realizacji oraz trend poniesionych kosztów w relacji do roku poprzedniego.

1. Dofinansowanie do wynagrodzeń pracowników niepełnosprawnych – art. 26a ustawy o rehabilitacji

Na realizację tego zadania wydatkowano środki w kwocie 3.172.468 tys. zł, co stanowiło 63,4% ogółu wydatków, w tym 716.860 tys. zł (22,6%) pochodziło z dotacji celowej budżetu państwa, przekazanej przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej (MRPiPS).

W 2017 r. z dofinansowań skorzystało 36.599 pracodawców, którzy zgłosili do rejestru prowadzonego przez PFRON zatrudnienie 345.595 osób niepełnosprawnych.

Koszt realizacji tego zadania, w relacji do roku poprzedniego, wzrósł o 7% (wykonanie 2.964.945 tys. zł). Przyczyną tego wzrostu była zmiana przepisów dotyczących możliwości uzyskania dofinansowania do wygrodenia pracownika, którego niepełnosprawność powstała w trakcie zatrudnienia.

¹⁹ Funkcja obejmuje działalność w zakresie zabezpieczania obywateli w sferze socjalnej oraz opieki nad dzieckiem i rodziną

²⁰ Funkcja obejmuje działalność w zakresie wspierania zatrudnienia i przeciwdziałania bezrobociu

Analiza danych dotyczących 15 podmiotów, ubiegających się o dofinansowanie wynagrodzeń dla łącznie 91 pracowników niepełnosprawnych, na kwotę 1.170.6 tys. zł wykazała formalno-prawną poprawność wniosków i dokonanych wypłat.

2. Przelewy redystrybucyjne. Rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych realizowana przez samorzady powiatowe i wojewódzkie

Zadania realizowane były przez 314 powiatów i 66 miast na prawach powiatu oraz przez 16 województw. Podział środków przypadający ww. jednostkom samorządu terytorialnego dokonany został na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 maja 2003 roku w sprawie algorytmu przekazywania środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych samorządom wojewódzkim i powiatowym²¹.

Samorzady powiatowe i wojewódzkie ze środków PFRON wydatkowały na ten cel kwotę 928.195 tys. zł tys. zł, co stanowiło 99,8% wielkości planowanej oraz 18,6% wszystkich wydatków Funduszu.

Wydatki te były o 1% wyższe od wykonania roku poprzedniego (920.428 tys. zł).

Sfinansowano m.in. koszty:

- wyposażenia stanowisk pracy dla 776 osób niepełnosprawnych (29.646 tys. zł),
- zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze dla 178.588 osób niepełnosprawnych (na kwotę 147.433,5 tys. zł),
- likwidacji barier architektonicznych i technicznych dla 16.784 osób niepełnosprawnych (na kwotę 60.504 tys. zł),
- turnusów rehabilitacyjnych dla 61.478 osób niepełnosprawnych (na kwotę 59.827 tys. zł),
- tworzenia 6 zakładów aktywności zawodowej na kwotę 1.809 tys. zł oraz dofinansowania działalności 107 takich zakładów na kwotę 83.250 tys. zł,
- dofinansowania robót budowlanych dotyczących obiektów służących rehabilitacji osób niepełnosprawnych dla 161 podmiotów (na kwotę 42.336 tys. zł),
- zadań zleczanych fundacjom oraz organizacjom pozarządowym dla 567 podmiotów (na kwotę 13.853 tys. zł).

Kontrola terminowości przekazywania środków przez Fundusz samorządom w dwóch wybranych miesiącach (tj. w maju i wrześniu) nie wykazała przypadków naruszenia terminów i zasad określonych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 13 maja 2003 r. w sprawie algorytmu przekazywania środków PFRON samorządom wojewódzkim i powiatowym.

Kwoty kosztów zadań wykazywane przez samorzady we wnioskach były powiększane automatycznie przez Fundusz o koszt realizacji tych zadań w wysokości 2,5% (bez weryfikowania faktycznej ich wysokości). Najwyższa Izba Kontroli wskazuje, że tak naliczane koszty mogą być przez to wyższe od faktycznie ponoszonych przez samorzady na obsługę finansowanych zadań. Fundusz dotychczas nie wdrożył procedur weryfikujących faktyczne koszty samorządów.

3. Zlecanie zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych fundacjom oraz organizacjom pozarządowym – art. 36 ustawy o rehabilitacji

Na realizację tego zadania wydatkowano 242.914 tys. zł, co stanowiło 98% planu po zmianach. Wykonanie było jednocześnie o 17% wyższe od wykonania roku poprzedniego (207.103 tys. zł), co wynikało ze zwiększenia planu tych wydatków w trakcie roku budżetowego.

Rodzaje zadań zleczanych fundacjom oraz organizacjom pozarządowym były zgodne ze wskazanymi w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 lutego 2008 roku w sprawie rodzajów

²¹ Dz. U. z 2017 r., poz. 538 j.t.

zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych zleczanych fundacjom oraz organizacjom pozarządowym²².

Analiza trzech umów o łącznej wartości 1.847 tys. zł, realizowanych w ramach jednego z czterech ogłoszonych w tym zadaniu konkursów, nie wykazała nieprawidłowości.

4. Programy zatwierdzone przez Radę Nadzorczą PFRON, służące rehabilitacji społecznej i zawodowej – art. 47 ust. 1 pkt 4 ustawy o rehabilitacji

Na realizację ww. programów, w szczególności adresowanych do osób niepełnosprawnych oraz do rodzin, których członkami są osoby niepełnosprawne, według planu po zmianach przewidziano 129.913 tys. zł, a wydatkowano 120.988 tys. zł, co stanowiło 93% planu. Przyczyną niewydatkowania środków było przede wszystkim to, że część wypłat i działań realizowana będzie w 2018 r.

Wydatki na to zadanie były o 2% wyższe od analogicznych, poniesionych w 2016 r. (118.119 tys. zł).

Środkami tymi finansowano realizację czterech nowych programów (trzech zatwierdzonych w grudniu 2016 r. i jednego we wrześniu 2017 r.) oraz czterech programów kontynuowanych z lat poprzednich.

Analiza realizacji jednego spośród ośmiu programów realizowanych przez Fundusz w 2017 r. w zakresie wydatków na kwotę 198,3 tys. zł, poniesionych na zadanie pn. *Europejski Turniej Zunifikowanej Piłki Siatkowej Olimpiad Specjalnych*, nie wykazała nieprawidłowości.

5. Refundacja składek na ubezpieczenia społeczne – art. 25a ustawy o rehabilitacji

W ramach tego zadania Fundusz wypłacił środki w kwocie 99.725,8 tys. zł, tj. 96,8% planu po zmianach. Z tej kwoty wypłacono: 94.694,7 tys. zł na ubezpieczenie 31.350 osób niepełnosprawnych prowadzących działalność gospodarczą i 5.031 tys. zł na ubezpieczenie 3.575 niepełnosprawnych rolników lub zobowiązanych do płacenia składek za niepełnosprawnego domownika. Wydatki na to zadanie były o 4,3% wyższe od analogicznych z 2016 r. (95.560 tys. zł).

Analiza danych dotyczących 10 podmiotów ubiegających się o refundację składek na ubezpieczenia społeczne w łącznej wysokości 137,5 tys. zł wykazała formalno-prawną poprawność wniosków i dokonanych wypłat.

6. Zrekompensowanie gminom utraconych dochodów z tytułu zastosowania zwolnień ustawowych – art. 47 ust. 2 ustawy o rehabilitacji

W planie finansowym PFRON zaplanowano na ten cel kwotę 57.000 tys. zł, w tym 28.500 tys. zł środki dotacji z budżetu państwa. Fundusz zrealizował w 2017 roku wypłaty w kwocie 51.661 tys. zł (tj. 90,6%), w tym 25.830,6 zł pochodziło z dotacji z budżetu państwa (50%). Niewykorzystana dotacja oraz środki zwrócone w trakcie roku przez dwie gminy zostały terminowo zwrócone na rachunek bankowy MRPiPS.

Wydatki na zadanie były o 1,4% wyższe od analogicznych roku poprzedniego (50.940 tys. zł).

Środki wypłacone zostały w dwóch transzach tj. w dniu 26 maja 2017 r. w kwocie 27.621 tys. zł dla 312 gmin (wnioski dotyczyły dochodów utraconych w 2016 r.) oraz w dniu 10 października 2017 r. w kwocie 24.046 tys. zł dla 295 gmin (wnioski dotyczyły dochodów utraconych w 2017 r.).

Analiza dokonanych wypłat wykazała, że były one zgodne przepisami rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 sierpnia 2003 r. w sprawie szczegółowych zasad obliczania i trybu przekazywania gminom dotacji celowej ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych²³.

7. Realizacja działań wyrównujących różnice między regionami – art. 47 ust. 1 pkt 1 ustawy o rehabilitacji

Według planu po zmianach na realizację tego zadania przewidziano kwotę 49.301 tys. zł, z czego wydatkowano 47.452 tys. zł (96,2%). Wydatki te były o 1,3% wyższe od analogicznych roku poprzedniego.

²² Dz. U.2016.1945 j.t.

²³ Dz. U. nr 166, poz. 1616, ze zm.

Środki wypłacane były poprzez Oddziały PFRON w związku z realizacją „Programu wyrównywania różnic między regionami III”. Dofinansowano łącznie 604 projekty, w których wsparciem objęto 23.453 osoby niepełnosprawne, utworzono 2 warsztaty terapii zajęciowej (WTZ) oraz 65 miejsc dla osób niepełnosprawnych, dofinansowano zakup 288 mikrobusów i 84 autobusów, dofinansowano sześć środowiskowych domów samopomocy.

Koszt realizacji ww. siedmiu zadań stanowił 99,7% kosztów realizacji ustawowych zadań Funduszu.

Pozostałe zadania ustawowe Funduszu dotyczyły:

- zwrotu kosztów budowy lub przebudowy związanej z modernizacją obiektów i pomieszczeń zakładu, transportowych i administracyjnych (art. 32 ust. 1 pkt 2 ustawy o rehabilitacji),
- dofinansowania kosztów szkolenia, o którym mowa w art. 18 ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o języku migowym i innych środkach komunikowania się²⁴ (art. 47 ust. 1 pkt 5 lit. b ustawy o rehabilitacji),
- finansowania w części lub całości badań, ekspertyz i analiz (art. 47 ust. 1 pkt 5 lit. a ustawy o rehabilitacji),
- dofinansowania oprocentowania kredytów bankowych (art. 32 ust. 1 pkt 1 ustawy o rehabilitacji),
- realizacji programów wspieranych ze środków pomocowych Unii Europejskiej (art. 47 ust. 1 pkt 2 ustawy o rehabilitacji) oraz
- refundacji kosztów wydawania certyfikatów przez podmioty uprawnione do szkolenia psów asystujących (art. 20b ust. 3 ustawy o rehabilitacji).

Wydatkowano na nie łącznie 12.098 tys. zł, co stanowiło 0,3% kosztów realizacji ustawowych zadań Funduszu.

Fundusz opracowywał plan rzeczowo-finansowy w układzie tradycyjnym (wynikającym z układu określonego w ustawie budżetowej), a także w układzie budżetu zadaniowego. Sprawozdawczość z realizacji ustawowych celów i zadań Funduszu prowadzono w formie półrocznego i rocznego sprawozdania z wykonania planu finansowego państwowego funduszu celowego w układzie zadaniowym. Poszczególne jednostki organizacyjne Funduszu (departamenty) prowadziły także sprawozdawczość według wewnętrznych uregulowań Funduszu (instrukcji Systemu Zarządzania Jakością²⁵). Opracowano także plan przebiegu procesu dotyczącego przygotowania planu finansowego i dokonywania jego zmian²⁶.

Plan rzeczowo finansowy Funduszu w przypadku dziewięciu z 13 zadań ustawowych zrealizowany został w przedziale od 91% do 99,9% kwot planowanych (po zmianach). W przypadku czterech zadań²⁷ poziom ten osiągnął od 4,5% do 71% planu po zmianach. Wykonanie planu zadania dotyczącego realizacji programów wspieranych ze środków pomocowych Unii Europejskiej na poziomie 4,5% wynikało z tego, że w okresie planowania budżetu na rok 2017 brak było szczegółowych danych dla precyzyjnego określenia kwoty planowanych wydatków, a także z późniejszego rozpoczęcia dwóch projektów planowanych do realizacji w Biurze PFRON.

W związku z realizacją zadań ustawowych Funduszu stwierdzono nieprawidłowość polegającą na tym, że w przypadku 39 umów na udzielenie w 2017 r. dofinansowania do oprocentowania kredytów na łączną kwotę 1.127,5 tys. zł – wnioski pracodawców o tę pomoc złożone zostały w okresie od 21 listopada do 30 grudnia poprzedniego roku.

Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 grudnia 2014 r. w sprawie pomocy finansowej udzielanej pracodawcom prowadzącym zakłady pracy chronionej ze środków Państwowego

²⁴ Dz. U. z 2017 r., poz. 1824 j.t.

²⁵ Nr I-8.2.3-03. Obowiązująca od 31 stycznia 2017 r.

²⁶ SZJ PPP-7.1-01. Obowiązujący od 31 stycznia 2017 r.

²⁷ Realizacja programów wspieranych ze środków pomocowych Unii Europejskiej (1), refundacja kosztów wydawania certyfikatów przez podmioty uprawnione do szkolenia psów asystujących (2), finansowanie w części lub całości badań, ekspertyz i analiz (3) oraz dofinansowanie oprocentowania kredytów bankowych (4).

Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych²⁸ stanowi, że dofinansowanie może być udzielone na okres 12 miesięcy, nie dłużej jednak niż do końca roku kalendarzowego, w którym złożono wniosek (§ 2 ust. 5).

Fundusz podnosił, że przepisy nie ograniczają możliwości składania wniosków do roku, którego dotyczy dofinansowanie ponieważ nie określono początkowego terminu do składania wniosków i rozporządzenie nie ogranicza możliwości składania wniosków o dofinansowanie po 15 listopada na następny rok kalendarzowy.

Najwyższa Izba Kontroli stwierdziła, że w myśl przepisów § 2 ust. 5 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 1 wskazanego rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 grudnia 2014 r. w sprawie pomocy finansowej udzielanej pracodawcom prowadzącym zakłady pracy chronionej ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych – wnioski o dofinansowanie, udzielane przez Fundusz w danym roku kalendarzowym, powinny być składane w okresie od 1 stycznia do 15 listopada tego roku, i brak jest możliwości ich składania w roku poprzedzającym rok kalendarzowy, w którym udzielana jest pomoc.

W badaniu realizacji planu w układzie zadaniowym stwierdzono nieprawidłowość polegającą na tym, że w działaniu nr 13.1.3.2.3, obejmującym finansowanie w części lub całości badań, ekspertyz i analiz, stosowano miernik określony jako „liczba osób niepełnosprawnych objętych wsparciem w zakresie rehabilitacji”. Najwyższa Izba Kontroli stwierdziła, że jest to miernik nieadekwatny, bowiem w sytuacji wydatkowania na realizację tego zadania kwoty ponad 2.000 tys. zł, wykazywano, że żadnej osoby niepełnosprawnej nie objęto wsparciem (realizacja miernika na poziomie „0”).

Taki miernik opracowany został przez MRPiPS i przekazany do stosowania przez Fundusz, pomimo że realizowane w tym działaniu projekty badawcze nie mają bezpośredniego przełożenia na liczbę osób niepełnosprawnych objętych wsparciem.

2. Sprawozdania

Kontrolą objęto prawidłowość sporządzania przez Fundusz sprawozdań za 2017 r. (za IV kwartał):

- z wykonania, określonego w ustawie budżetowej na 2017 r. planu finansowego państwowego funduszu celowego (Rb-40),
- z wykonania planu finansowego państwowego funduszu celowego (Rb-33),
- o stanie należności oraz wybranych aktywach finansowych (Rb-N),
- o stanie zobowiązań wg tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z),
- z wykonania planu finansowego Funduszu w układzie zadaniowym (RB-BZ2).

Kwoty wykazane w sprawozdaniach były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej. Stosowany system kontroli zarządczej zapewniał w sposób racjonalny prawidłowość sporządzonych sprawozdań. Wyżej wymienione sprawozdania zostały sporządzone terminowo i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym. Nieprawidłowości w tym zakresie nie stwierdzono.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie zaopiniowała roczne sprawozdania za 2017 r. z wykonania planu finansowego PFRON oraz sprawozdania za IV kwartał 2017 r. w zakresie operacji finansowych. Sprawozdania zostały sporządzone prawidłowo, na podstawie danych wynikających z ewidencji księgowej. Stosowany system kontroli zarządczej zapewniał w sposób racjonalny kontrolę prawidłowości sporządzonych sprawozdań. Sprawozdania zostały sporządzone terminowo, stosownie do przepisów rozporządzeń Ministra Finansów w sprawie: sprawozdawczości budżetowej, sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych, a także sprawozdawczości budżetowej w układzie zadaniowym.

²⁸ Dz. U. poz.1975

Stwierdzone nieprawidłowości w zakresie kwalifikacji kosztów do odpowiednich paragrafów klasyfikacji budżetowej nie miały istotnego wpływu na ocenę sprawozdań budżetowych.

Uwaga NIK dotyczyła zasadności sporządzania przez PFRON sprawozdania Rb-33 z wykonania planu finansowego państwowego funduszu celowego za IV kwartał 2017 r. Zgodnie z przepisami § 5 pkt 1 rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 9 stycznia 2018 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej²⁹, dane w sprawozdaniach wykazuje się w zakresie planu – w kwotach wynikających z planu finansowego jednostki, po uwzględnieniu zmian dokonanych w trybie ustawy o finansach publicznych. Sprawozdanie Rb-33, w zakresie planu przychodów, kosztów i innych obciążeń zostało sporządzone w szczególności do paragrafów klasyfikacji budżetowej w sytuacji, gdy plan finansowy Funduszu na 2017 r. nie był tak szczegółowy. Kwoty planowanych przychodów, kosztów i innych obciążeń, ujęte w tym sprawozdaniu w szczególności do paragrafów klasyfikacji budżetowej, wykazano na podstawie dokumentu pomocniczego „Szczegółowy plan finansowy PFRON”, opracowanego przez Fundusz, którego zmiany w ciągu roku, nie były dokonywane w trybie przepisów ustawy o finansach publicznych³⁰.

Z informacji Funduszu wynika, że uwagi i zastrzeżenia, związane z niezasadnością sporządzania sprawozdania Rb-33 przez PFRON, zgłoszono w 2015 r. ówczesnemu Ministrowi Pracy i Polityki Społecznej, lecz nie zostały one uwzględnione, a PFRON nie ponawiał działań w tym zakresie.

W ocenie NIK należy podjąć działania w celu uporządkowania tego zagadnienia: bądź poprzez zobowiązanie Funduszu do opracowywania planu finansowego w szczególności do paragrafów klasyfikacji budżetowej, bądź poprzez rezygnację z obowiązku sporządzania przez Fundusz sprawozdania Rb-33.

²⁹ Dz. U. z 2018 r. poz. 109

³⁰ Przepis art. 29 ust. 12 ustawy o finansach publicznych stanowi, że zmiany kwot przychodów i kosztów państwowego funduszu celowego ujętych w planie finansowym dokonuje odpowiednio minister lub organ dysponujący tym funduszem po uzyskaniu zgody Ministra Finansów i opinii sejmowej komisji do spraw budżetu.

IV. Informacje dodatkowe

Wystąpienie pokontrolne wysłane zostało do Prezesa Zarządu Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w dniu 23 kwietnia 2018 r.

Zastępca Prezesa Zarządu Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w dniu 15 maja 2018 r. zgłosił osiem zastrzeżeń, z których dwa zostały uwzględnione, a sześć oddalono³¹.

³¹ Uchwała Zespołu Orzekającego Komisji Rozstrzygającej w Najwyższej Izbie Kontroli z dnia 25 maja 2018 r., znak KPK-KPO.443.137.2018

V. Załączniki

Załącznik 1. Wykonanie planu finansowego Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

Tabela 1. Wykonanie planu finansowego Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

Część A									
Lp.	Wyszczególnienie	2016	2017		4:3	6:3	6:4	6:5	
		Wykonanie	Plan wg ustawy budżetowej	Plan po zmianach					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
				tys. zł		%			
I	Zadania wynikające z ustawy tworzącej fundusz celowy	4 720 279	4 881 237	5 088 734	5 002 268	103,4	106,0	102,5	98,3
1	Realizacja działań wyrównujących różnice między regionami - art. 47 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721, z późn.zm.)	46 855	50 000	49 301	47 452	106,7	101,3	94,9	96,3
2	Realizacja programów wspieranych ze środków pomocowych Unii Europejskiej - art. 47 ust. 1 pkt 2	0	3 000	3 000	133			4,4	4,4
3	Dofinansowanie do wynagrodzeń pracowników niepełnosprawnych - art. 26a	2 964 945	3 000 000	3 175 000	3 172 468	101,2	107,0	105,8	99,9
4	Zrekompensowanie gminom dochodów utraconych z tytułu zastosowania ustawowych zwolnień dla prowadzących zakłady pracy chronionej lub zakłady aktywności zawodowej z podatku od nieruchomości, rolnego, leśnego i od czynności cywilnoprawnych - art. 47 ust. 2	50 940	57 000	57 000	51 661	111,9	101,4	90,6	90,6
5	Finansowanie w części lub całości badań, ekspertyz i analiz - art. 47 ust. 1 pkt 5 lit.a	2 186	3 000	3 000	2 020	137,2	92,4	67,3	67,3
6	Refundacja kosztów wydawania certyfikatów przez podmioty uprawnione do szkolenia psów asystujących art. 20b	5	5	15	8	100,0	160,0	160,0	53,3
7	Programy zatwierdzone przez Radę Nadzorczą, służące rehabilitacji społecznej i zawodowej - art. 47 ust. 1 pkt 4	118 119	150 000	129 913	120 988	127,0	102,4	80,7	93,1
8	Dofinansowanie oprocentowania kredytów bankowych - art. 32 ust. 1 pkt 1	1 267	2 500	2 000	1 419	197,3	112,0	56,8	71,0
9	Zwrot kosztów budowy lub przebudowy związanej z modernizacją obiektów i pomieszczeń zakładu, transportowych i administracyjnych - art. 32 ust. 1 pkt 2	6 229	10 000	6 492	5 935	160,5	95,3	59,4	91,4
9.1	- wydatki inwestycyjne								
10	Refundacja składek na ubezpieczenia społeczne - art. 25a	95 560	103 000	103 000	99 726	107,8	104,4	96,8	96,8
11	Zadania zlecane - art. 36	207 103	190 000	246 981	242 914	91,7	117,3	127,9	98,4
12	Przelewy redystrybucyjne	920 428	930 000	930 000	928 195	101,0	100,8	99,8	99,8
13	Wydatki bieżące	293 902	324 604	324 604	295 058	110,5	100,4	90,9	90,9
13.1	- wynagrodzenia osobowe	57 721	59 616	59 616	58 599	103,3	101,5	98,3	98,3
13.2	- wynagrodzenia bezosobowe	865	999	999	911	115,5	105,3	91,2	91,2
13.3	- składki na ubezpieczenia społeczne	9 851	11 616	11 616	9 885	117,9	100,4	85,1	85,1
13.4	- składki na Fundusz Pracy	1 124	1 616	1 616	1 169	143,8	104,0	72,3	72,3
13.5	- zakup usług	32 129	43 066	43 066	32 042	134,0	99,7	74,4	74,4
13.6	- pozostałe, z tego:	19 695	33 691	33 691	19 393	171,1	98,5	57,6	57,6
13.6.1	- amortyzacja (umorzenia)	13 189	18 463	18 463	12 186	140,0	92,4	66,0	66,0
13.6.2	- inne	6 505	15 228	15 228	7 207	234,1	110,8	47,3	47,3
13.7	- odpis aktualizujący wartość należności z tytułu wpłat na PFRON, pożyczek, odsetek od pożyczek oraz innych należności	172 519	174 000	174 000	173 059	100,9	100,3	99,5	99,5
14	Wydatki osobowe nie zaliczane do wynagrodzeń	3 606	3 831	3 831	3 706	106,2	102,8	96,7	96,7
15	Wydatki inwestycyjne (własne) i zakupy inwestycyjne (własne)	6 563	51 497	51 497	27 818	784,7	423,9	54,0	54,0
16	Zwrot dotacji wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem lub pobranych w nadmiernej wysokości	273	300	300	182	109,9	66,7	60,7	60,7
17	Dofinansowanie kosztów szkolenia, o których mowa w art. 18 ustawy o języku migowym i innych środkach komunikowania się (Dz. U. Nr 209, poz. 1243, z późn.zm.) - art. 47 ust. 1 pkt 5 lit. b	2 298	2 500	2 800	2 583	108,8	112,4	103,3	92,3
Część B									
Plan Finansowy w układzie memorialowym									
I	Stan funduszu na początek roku	476 186	358 197	358 197	467 360	75,2	98,2	130,5	130,5
	w tym:								
1	Środki pieniężne	421 390	305 014	305 014	412 885	72,4	98,0	135,4	135,4
2	Należności, w tym:	817 077	50 490	50 490	80 007	6,2	9,8	158,5	158,5
2.1	- należności z tytułu wpłat obowiązkowych	515 437	40 392	40 392	63 477	7,8	12,3	157,2	157,2
2.2	- należności z tytułu udzielonych pożyczek	2 092	2 200	2 200	2 044	105,2	97,7	92,9	92,9
3	Zobowiązania, z tego:	-75 451	-54 993	-54 993	-73 689	72,9	97,7	134,0	134,0
3.1	pozostałe	-75 451	-54 993	-54 993	-73 689	72,9	97,7	134,0	134,0
3.1.1	w tym: wymagalne								
II	Przychody	4 704 891	4 705 142	4 912 639	5 003 680	100,0	106,4	106,3	101,9

Załączniki

1	Dotacje z budżetu państwa, z tego:	742 358	747 007	747 007	742 756	100,6	100,1	99,4	99,4
1.1	- dla państwowego funduszu celowego	742 330	745 360	745 360	742 691	100,4	100,1	99,6	99,6
1.1.1	- zrekompensowanie gminom dochodów utraconych z tytułu zastosowania ustawowych zwolnień dla prowadzących zakłady pracy chronionej lub zakłady aktywności zawodowej z podatku od nieruchomości, rolnego, leśnego i od czynności cywilnoprawnych - art. 46a ust. 1 pkt 2	25 470	28 500	28 500	25 831	111,9	101,4	90,6	90,6
1.1.2	- dofinansowanie do wynagrodzeń pracowników niepełnosprawnych - art. 46a ust. 1 pkt 1	716 860	716 860	716 860	716 860	100,0	100,0	100,0	100,0
1.2	- dotacja celowa na finansowanie projektów z udziałem środków UE - bieżące	28	339	339	66	1210,7	235,7	19,5	19,5
1.3	- dotacja celowa na finansowanie projektów z udziałem środków UE - majątkowe		1 308	1 308				0,0	0,0
2.	Środki otrzymane z Unii Europejskiej	153	9 062	9 062	362	5922,9	236,6	4,0	4,0
3.	Składki i opłaty	3 742 193	3 749 381	3 956 878	4 020 027	100,2	107,4	107,2	101,6
4	Przelewy redystrybucyjne	1 551	1 559	1 559	2 632	100,5	169,7	168,8	168,8
5	Pozostałe przychody, w tym:	218 639	198 133	198 133	237 903	90,6	108,8	120,1	120,1
5.1	odsetki	34 929	40 396	40 396	40 726	115,7	116,6	100,8	100,8
5.2	inne, w tym:		157 737	157 737	197 177			125,0	125,0
5.2.1	-odsetki z tytułu nieterminowych wpłat pracodawców		15 000	15 000	9 743			65,0	65,0
III	Koszty realizacji zadań	4 720 280	4 881 237	5 088 734	5 002 268	103,4	106,0	102,5	98,3
1	Dotacje na realizację zadań bieżących	3 393 794	3 472 245	3 675 852	3 651 054	102,3	107,6	105,2	99,3
2	Transfery na rzecz ludności, z tego na:	5 903	6 331	6 631	6 290	107,3	106,6	99,4	94,9
2.1	- różne wydatki na rzecz osób fizycznych	2 298	2 500	2 800	2 583	108,8	112,4	103,3	92,3
2.2	- wydatki osobowe nie zaliczone do wynagrodzeń	3 606	3 831	3 831	3 706	106,2	102,8	96,7	96,7
3	Środki z Unii Europejskiej	213	11 972	11 972	1 214	5620,7	570,0	10,1	10,1
4	Koszty własne	293 689	322 745	322 745	294 620	109,9	100,3	91,3	91,3
4.1	wynagrodzenia, z tego:	58 406	59 436	59 436	59 201	101,8	101,4	99,6	99,6
4.1.1	- osobowe	57 541	58 465	58 465	58 304	101,6	101,3	99,7	99,7
4.1.2	- bezosobowe	865	971	971	897	112,3	103,7	92,4	92,4
4.2	składki na ubezpieczenia społeczne	9 821	11 413	11 413	9 836	116,2	100,2	86,2	86,2
4.3	składki na Fundusz Pracy	1 119	1 586	1 586	1 162	141,7	103,8	73,3	73,3
4.4	zakup usług	32 129	42 619	42 619	31 970	132,7	99,5	75,0	75,0
4.5	pozostałe, z tego:	19 695	33 691	33 691	19 393	171,1	98,5	57,6	57,6
4.5.1	- amortyzacja (umorzenia)	13 189	18 463	18 463	12 186	140,0	92,4	66,0	66,0
4.5.2	- inne	6 506	15 228	15 228	7 207	234,1	110,8	47,3	47,3
4.6	- odpis aktualizujący wartość należności z tytułu wpłat na PFRON, pożyczek, odsetek od pożyczek oraz innych należności	172 519	174 000	174 000	173 059	100,9	100,3	99,5	99,5
5	Koszty inwestycyjne, w tym:	105 978	137 644	141 234	120 713	129,9	113,9	87,7	85,5
5.1	-dotacje inwestycyjne	99 416	93 350	96 940	93 543	93,9	94,1	100,2	96,5
6	Przelewy redystrybucyjne, z tego dla :	920 428	930 000	930 000	928 195	101,0	100,8	99,8	99,8
6.1	- samorządów wojewódzkich na realizację zadań	145 445	143 000	143 000	142 201	98,3	97,8	99,4	99,4
6.2	- samorządów wojewódzkich na pokrycie kosztów obsługi realizowanych zadań	3 636	3 575	3 575	3 555	98,3	97,8	99,4	99,4
6.3	- samorządów powiatowych na realizację zadań	752 533	764 317	764 317	763 353	101,6	101,4	99,9	99,9
6.4	- samorządów powiatowych na pokrycie kosztów obsługi realizowanych zadań	18 813	19 108	19 108	19 085	101,6	101,5	99,9	99,9
7	Zwrot dotacji wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem lub pobranych w nadmiernej wysokości	273	300	300	182	109,9	66,7	60,7	60,7
IV	Stan funduszu na koniec roku (I+II-III)	467 360	233 599	233 599	496 590	50,0	106,3	212,6	212,6
	w tym:								
1	Środki pieniężne	412 885	153 278	153 278	409 045	37,1	99,1	266,9	266,9
2	Należności, w tym:	848 594	37 507	37 507	98 058	4,4	11,6	261,4	261,4
2.1	- należności z tytułu wpłat obowiązkowych	478 027	30 250	30 250	50 446	6,3	10,6	166,8	166,8
2.2	- należności z tytułu udzielonych pożyczek	2 044	2 200	2 200	1 735	107,6	84,9	78,9	78,9
3	Zobowiązania, z tego:	-73 689	-52 446	-52 446	-75 713	71,2	102,8	144,4	144,4
3.1	pozostałe:	-73 689	-52 446	-52 446	-75 713	71,2	102,8	144,4	144,4
3.1.1	w tym: wymagalne								

Załącznik 2. Kalkulacja oceny ogólnej państwowego funduszu celowego – Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

Oceny wykonania planu finansowego Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych dokonano stosując kryteria³⁶ oparte na wskaźnikach wartościowych opracowanych przez NIK i opublikowanych w Analizie wykonania budżetu państwa i założeń polityki pieniężnej w 2017 roku³⁷.

Przychody: 5.003.680 tys. zł

Koszty (łącznie z wydatkami majątkowymi): 5.002.268 tys. zł

Łączna kwota G : 10.005.948 tys. zł (kwota przychodów + kwota kosztów)

Waga przychodów w łącznej kwocie Wp = P : G (0,5)

Waga kosztów (łącznie z wydatkami majątkowymi) w łącznej kwocie: Wk = K : G (0,5)

Nieprawidłowości w przychodach: 0 zł.

Ocena cząstkowa przychodów: (5) pozytywna.

Nieprawidłowości w kosztach (łącznie z wydatkami majątkowymi): 9 872,4 tys. zł (tj. 0,19% kosztów ogółem) polegały na: zakupie kart podarunkowych dla pracowników PFRON (3.470 tys. zł), zakupie dodatkowych usług zdrowotnych dla pracowników PFRON (514,4 tys. zł), zaklasyfikowaniu kosztów do niewłaściwych paragrafów klasyfikacji budżetowej (5.071,5 tys. zł), dofinansowaniu kosztów oprocentowania kredytów, w których wnioski złożono w roku 2016 (816,5 tys. zł).

Spowodowało to obniżenie oceny cząstkowej kosztów o jeden punkt (5 - 1 = 4).

Ocena cząstkowa kosztów (łącznie z wydatkami majątkowymi): (4) pozytywna.

Łączna ocena przychodów i kosztów ŁO: $5 \times 0,5 + 4 \times 0,5 = 4,5$ (pozytywna).

³⁶ <http://www.nik.gov.pl/kontrolle/standardy-kontroli-nik/>

³⁷ Porównaj: <http://www.nik.gov.pl/kontrolle/analiza-budzetu-panstwa/>

Załącznik 3. Wykaz podmiotów, którym przekazano informację o wynikach kontroli

1. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej
2. Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej
3. Marszałek Senatu Rzeczypospolitej Polskiej
4. Prezes Rady Ministrów
5. Prezes Trybunału Konstytucyjnego
6. Rzecznik Praw Obywatelskich
7. Komisja Finansów Publicznych Sejmu RP
8. Komisja do Spraw Kontroli Państwowej Sejmu RP
9. Komisja Polityki Społecznej i Rodziny Sejmu RP
10. Minister Finansów
11. Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
12. Pełnomocnik Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych
13. Prezes Zarządu Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych
14. Biuro Analiz, Dokumentacji i Korespondencji Kancelarii Senatu
15. Biuro Analiz Sejmowych Kancelarii Sejmu